

Arkana Bakma • Kirsten Boie

Türkçesi: Suzan Geridönmez • Genç Kitaplar • Roman • 176 sayfa • Önerilen sınıflar: 7, 8, Lise
BİREY ve TOPLUM • DUYGULAR • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER
kent yaşamı • aşk • ayrımcılık • taşınma • mektup • sığınmacılık • sosyal sınıflar • önyargı • günlük tutmak

Alman edebiyatının çağdaş yazarlarından **Kirsten Boie**, birbirine zıt yaşamlar süren iki gencin eşzamanlı öyküsüne odaklanıyor. Bir yanda, taşındığı büyük kente alışmakta güçlük yaşayan Lisa; öte yanda, yurdundan ayrılmak zorunda kalıp sığındığı yabancı ülkede zorluklarla karşılaşan Jasim. Yazar, iki bambaşka olgunlaşma serüvenini gerçekçi bir yaklaşımla dillendirdiği etkileyici romanında, “arkaya bakmadan” karar vermeyi gerektiren anlar üzerine düşündürüyor.

Lisa’nın babası terfi etmiş, ailece büyük kente, seçkin bir semtteki lüks bir villaya taşınmışlardır. Lisa, alıştığı çevreden ve erkek arkadaşından ayrıldığı için üzgündür. Ağabeyi Theo ise, babasının sınıf atlama çabasına kızmakta, onu savunduğu ilkelere ihanet etmekle suçlamaktadır. Yeni okulunda derslere ayak uydurmakta zorlanan Lisa sınıfta da dışlanır. Üstelik erkek arkadaşı da onu unutmuş görünmektedir. Mahallede, villa sahiplerinin kapattırmak istedikleri sığınmacı yurdunda kalan Jasim’se zor koşullar altında, iltica talebinin cevabını beklemektedir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Okur romanın başında, Lisa’nın ailesinin sosyal sınıfı ve kültürel geçmişiyle ilgili neler öğreniyor; ilk 20-25 sayfadaki mektuplardan Lisa için nasıl bir ilk izlenim ediniyor?
- 2- Lisa’nın anlattıklarından Theo’yu nasıl tanıyorsunuz? Sığınmacı yurdu konusunda babasıyla konuştuklarına ilişkin yorumunuz nedir? Kişilikleri ve eğilimleri yönünden iki kardeşi karşılaştırın.
- 3- Lisa’nın, yeni okuldaki öğretmeni Bayan Waldmann’la “matmazel” hitabı üzerine tartışmasına siz ne diyorsunuz; hangisine hak veriyorsunuz? Neden? Lisa’nın her fırsatta, Bayan Waldmann’la takışmasının altında neler olabilir?
- 4- Lisa’nın ebeveynlerinin verdiği tanışma davetine katılan komşuları ayrı ayrı irdeleyin. Lisa’nın babasının, sığınmacı yurduna karşı hazırlanan belgenin imzalanması konusundaki sözlerini ve tutumunu nasıl yorumluyorsunuz?
- 5- Mektuplarında yazdıklarıyla günlüğüne yazdıkları karşılaştırıldığında, Lisa’nın hangi nitelikleri ortaya çıkıyor? Eskiden yaşadığı küçük kentte kurduğu arkadaşlık ilişkileri, sizce yeterince içten ve doğal mı?
- 6- Lisa neden yeni okulda derslerine asılmıyor ve öğrencilerle kaynaşmak için çabalamıyor? Bu uzlaşmaz tutumu taşınmayı protesto mu, yoksa başka nedenleri mi var? Bayan Waldmann ve diğerlerinin yakınlık kurma girişimlerini ve ilgisini ikiyüzlülük olarak değerlendirmekte sizce haklı mı?
- 7- Bütün olumsuz koşullara ve iletişimsizliğine rağmen, sınıf şenliğinde Lisa’nın nasıl davranmasını önerirdiniz? Bu etkinlik yeni ve daha olumlu bir sürece fırsat yaratabilir miydi; nasıl?
- 8- Lisa ve Maik arasındaki ilişkiyi tahlil edin. Tarafların eğilimleri gözetildiğinde bu bir flört sayılır mı?
- 9- Lisa’nın F.’yi ziyaretinde Maik’le konuşması nasıl olmalıydı? Tarafların birbirlerine açık olmamalarının olumlu bir yönü olabilir mi?
- 10- Lisa, sığınmacıları korumak üzere düzenlenen imza kampanyasına neden katılmıyor; aldırmadığı için mi, korktuğu için mi, konuyu anlamadığı için mi?
- 11- Büyük kent, Lisa’nın ailesinin yaşamını nasıl etkiliyor? Annesinin kurdukları yeni yaşamdan çok mutlu olduğunu söylemesinin temelinde neler yatıyor?

- 12- Lisa karakterini analiz edin. Mutsuzlukları, kırıklıkları nereden kaynaklanıyor? Taşınmalarının, onun başarısızlıklarında ve iletişim bozukluğunda rolü ne? Bütün sıvrılığına rağmen Theo'nun Lisa'ya göre daha uyumlu olduğu söylenebilir mi; neden?
- 13- Yolculuk yapması yasak olduğu halde Mirja'yı görmeye gitmesi, Jasim'le ilgili neler düşündürüyor?
- 14- Sığınmacı Jasim'e tanınan hakları ve yurt koşullarını değerlendirin. Koşulların ve kuralların katılığı nereden kaynaklanıyor olabilir?
- 15- Sığınma talebi kabul edilmeyenler, geri gönderildikleri ülkelerinde yaşamlarına nasıl devam edebilir? Başvurusu reddedilen Jasim, sizce ne yapacak ya da ne yapmalı?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Anket:** Herkes, çevresindekilerle sığınmacılar konusunda anket niteliğinde kısa röportajlar gerçekleştirsin ve şu soruları sorsun: 1. Dünyada ve Türkiye'de kimleri sığınmacı olarak adlandırıyorsunuz? 2. Sığınmacıların dünyada ve Türkiye'de önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz? 3. Türkiye'deki sığınmacılar için ne düşünüyorsunuz? 4. Sığınmacıların ayrımcılığa, ırkçılığa ve şiddete uğradığını düşünüyor musunuz? 5. Apartmanınızda sığınmacıların yaşaması sizin için sorun yaratır mı?.. Herkes, anket yaptığı kişilere sorduğu bu 5 sorunun yanıtlarını derleyerek kendi araştırmasının raporunu çıkarsın. Tüm raporları birleştirerek sentezlemek üzere sınıfta küçük bir komisyon oluşturulsun ve sınıfın sığınmacı anketi düzenlenerek yayımlansın. Sonuçlar tartışılsın.
- **Atölye:** Roman, kısa mesajlaşmanın ya da internetin olmadığı bir dönemde geçiyor. Hikâyeyi ana hatlarıyla teknolojinin en üst düzeyde kullanıldığı günümüz koşullarına uyarlamak için bir atölye çalışması yapın. Olayların akışında, Lisa'nın duygularında, ailelerin ve gençlerin yaşamında ya da sığınmacı algısında neler değişirdi? İki zaman dilimi arasındaki farklılıklara odaklanın ve nelerin aynı kalacağını, nelerin olumluya ya da olumsuzla dönebileceğini irdeleyin.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Bireysel ya da gruplar halinde çalışarak, "ayrımcılık" konusunu araştırın. Kimler arasında, hangi nedenlerle yapıldığını, bu olguyla günlük yaşamda ne sıklıkla karşılaşıldığını, türlerini ve en sık rastlanan yaygın biçimlerini saptayın. Ayrımcılığın toplumsal ve bireysel etkilerini irdeleyerek, çözüm projeleri üretin. Projeleri hem okul genelinde hem de aileler arasında paylaşın.
- **Sergi:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup, fotoğraf, resim, yazı, söz, karikatür, yorum, görüş, gazete haberi gibi değişik alanlardan malzemeler kullanarak, kent yaşamının hem nimetlerini hem de zor yanlarını gösteren birer kolaj çalışması yapsın. Yaratıcı kolaj çalışmaları, "İyisiyle Kötüsüyle Şehir Yaşamı" adıyla okulun ortak bir alanında ya da dijital mecralarında sergilensin.
- **Örnekleme:** İlk aşamada sınıfça, romandaki önyargı örneklerini saptayıp analiz edin. Hangi karakterler, hangi konularda önyargılı davranıyor? Bu davranışların nedenlerini inceleyin. İkinci aşamada gerçek yaşamdan önyargı örnekleri verin; kendi önyargılarınızla yüzleşin.
- **Canlandırma:** Sayfa 59-64 arasında, tanışma davetine katılan komşuların konuşmalarını gönüllü öğrencilerle kişileştirerek canlandırın. Canlandırma sonunda, her karakterin gerçek eğilim ve düşüncesini tartışın. Sığınmacılar temelinde ne denli ayrımcılık potansiyeli sergilediklerini ortaya çıkarın. Aynı konuşmaları siyahlar yerine Suriyeli, Afrikalı ya da Amerikan yerlileri gibi farklı sığınmacı grupları öznesiyle yineleyin. Bakalım ne değişecek?
- **Araştırma:** Lisanın babasının da içinde bulunduğu 68'liler hareketini araştırın. Çıkış nedeni, amacı, sınıfsal kökeni, taraftarları, ilkeleri nelerdi; süreçte neler yaşandı? Yakın tarih için önemi ve değeri nedir? Ülkede ve dünyada hangi sonuçları doğurdu? 68'li olarak bilinen ünlüler kimler? Bu konuda etraflı araştırma yaparak derlenen bilgileri bir rapor halinde düzenleyin.
- **Sunum:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup edebiyatta usta yazarların günlük ya da mektup biçiminde kaleme aldıkları eserlerinden istedikleri birini tanıtmak üzere kapsamlı bir sunum hazırlasın.

Grupların kendi yorumlarının da yer alacağı sunumlar paylaşıldığında, herkes için farklı okuma seçenekleri yaratılmış olacaktır.